

Biuletyn Rady Młodych Naukowców

NR 2 (MAJ 2022)

Szanowni Państwo!

Powracamy do Państwa z drugim wydaniem Biuletynu Rady Młodych Naukowców. Za nami kilka spotkań i posiedzeń Rady, które pragniemy omówić, przybliżając naszą działalność w ostatnich trzech miesiącach.

Życzymy przyjemnej lektury!

Członkowie VII kadencji Rady Młodych Naukowców

Uzupełnienie składu Rady Młodych Naukowców VII kadencji

W związku z przeprowadzonym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki uzupełniającym naborem kandydatów do Rady Młodych Naukowców, zgodnie z Zarządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 marca 2022 roku, do naszego grona dołączyli reprezentanci dziedziny nauk społecznych:

- Łukasz Hnatkowski,
- Dawid Kostecki,
- Marzena Świstak.

Z pewnością wiedza i doświadczenie nowych członków wspomogą działalność Rady. Życzymy więc sobie owocnej współpracy w powiększonym gronie.

Posiedzenia Rady Młodych Naukowców VII kadencji

W dniu 17 lutego 2022 roku odbyło się V posiedzenie Rady Młodych Naukowców. Główną częścią spotkania była dyskusja nad ministerialnym projektem dokumentu „Polityka Naukowa Państwa”. Dalsze prace nad projektem dokumentu odbywały się zdalnie, a w ich wyniku powstał zbiór uwag dotyczących projektu. Opinia Rady została następnie przekazana do Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Miesiąc później, 17 marca 2022 roku, spotkaliśmy się po raz kolejny. W VI posiedzeniu Rady Młodych Naukowców uczestniczył Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek. W trakcie spotkania poruszone zostały kwestie dotyczące młodych naukowców. Szczególna uwaga została zwrócona na istotność transparentności awansu naukowego.

W roboczej części posiedzenia przedstawione zostały wstępnie opracowane wyniki ankiety „Bariery rozwoju kariery młodych naukowców”, która prowadzona była przez Radę Młodych Naukowców w terminie od 18

października 2021 do 28 lutego 2022. Ankieta wskazała najczęściej występujące problemy w rozwoju wśród młodych naukowców, tj. trudność w pozyskiwaniu grantów, przeciążenia organizacyjne i „punktoza”. Omówienie wyników stało się załącznikiem dyskusji dotyczącej możliwości rozwiązywania problemów i pomocy młodym naukowcom.

Podczas posiedzenia podjęta została Uchwała nr 01/2022 w sprawie agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz proponowanych form pomocy Młodym Naukowcom z Ukrainy. Treść uchwały znajduje się na stronie 7.

Źródło: zbiory MEiN

Źródło: zbiory MEiN

Źródło: zbiory MEiN

25 kwietnia 2022 roku odbyło się VII posiedzenie Rady Młodych Naukowców. Na początku miało miejsce krótkie spotkanie z Dyrektorem Departamentu Nauki Izabelą Stępień. W dalszej części posiedzenie miało charakter roboczy. Efektem tej pracy było stworzenie zbioru uwag do obecnego kształtu ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Uwagi i propozycje Rady Młodych Naukowców zostaną przedstawione Ministerstwu.

Pomiędzy posiedzeniami odbyło się dodatkowe spotkanie Rady, którego celem była dyskusja nad projektem ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw. Opinia Rady Młodych Naukowców dotycząca tego projektu została ujęta w uchwale nr 02/2022 z dnia 12 kwietnia 2022 roku, której treść znajduje się na stronie 10.

Członkowie Rady Młodych Naukowców uczestniczą także w spotkaniach innych gremiów. Byliśmy obecni podczas posiedzenia Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniach 10 lutego i 12 maja 2022 roku, a także podczas obrad Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, które miały miejsce 26 kwietnia 2022 roku. Dziękujemy za zaproszenia i doceniamy chęć wysłuchania głosu młodych naukowców.

**Treść Uchwały nr 01/2022 Rady Młodych Naukowców
z dnia 17 marca 2022 roku w sprawie agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę
oraz proponowanych form pomocy Młodym Naukowcom z Ukrainy**

Na podstawie § 4 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 września 2021 r. w sprawie powołania zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców (Dz. Urz. MEiN z 2021 r. poz. 113) Rada Młodych Naukowców uchwala, co następuje:

§ 1.

Rada Młodych Naukowców wyraża pełną solidarność z Ukrainą, która zмага się z bezprawną i nieuzasadnioną napaścią zbrojną Federacji Rosyjskiej.

§ 2.

Mając na względzie dobro członków społeczności akademickiej Ukrainy apelujemy do kierownictwa Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz środowiska naukowego w Polsce o łączenie się w wysiłkach na rzecz pomocy pracownikom naukowym, doktorantom i studentom ukraińskich uczelni. Środowisko akademickie ma potencjał, żeby stanowić modelowy przykład wzajemnej, wielopłaszczyznowej współpracy i solidarności z Ukrainą.

§ 3.

Jako zespół doradczy w zakresie działalności wspierającej rozwój kariery młodych naukowców proponujemy rozważenie podjęcia następujących inicjatyw na rzecz pomocy ukraińskiemu środowisku akademickiemu, a w szczególności młodych naukowców z Ukrainy:

1. stworzenie przez Ministerstwo Edukacji i Nauki scentralizowanej platformy wymiany informacji o możliwości przyjęcia przez uczelnię w Polsce ukraińskiego pracownika badawczego lub doktoranta w celu kontynuowania prowadzonych przez nich w Ukrainie badań naukowych. W celu zwiększenia grona potencjalnych odbiorców informacji publikowanych na platformie proponujemy, by taka platforma prowadzona była w języku polskim, ukraińskim i angielskim, zaś ogłoszenia powinny uwzględniać w szczególności charakterystykę profilu badawczego zespołu, w którym badacz z Ukrainy mógłby kontynuować badania, informację o finansowych warunkach proponowanej pomocy, informację o warunkach wsparcia w zakresie zakwaterowania badacza i jego rodziny;
2. zmianę Akademickiej Bazy Ogłoszeń poprzez wprowadzenie jej angielskiej oraz ukraińskiej wersji językowej oraz rozszerzenie zasad publikowania ogłoszeń adresowanych do naukowców z Ukrainy poprzez:
 - a. formułowanie ogłoszeń w języku polskim, angielskim i ukraińskim,
 - b. uwzględnianie w ogłoszeniach informacji na temat profilu badawczego zespołu, w którym naukowiec z Ukrainy mógłby kontynuować badania,
 - c. uwzględnienie w ogłoszeniach informacji o formie, długości i warunkach finansowych współpracy,
 - d. uwzględnienie w ogłoszeniach informacji o warunkach wsparcia w zakresie zakwaterowania badacza i jego rodziny;

3. modyfikację realizowanego na zlecenie Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Ministerstwa Zdrowia programu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej “Solidarni z Ukrainą” o rozszerzenie grona osób, które mogą być przyjmowane przez uprawnionych wnioskodawców, o ukraińskich młodych naukowców, jak również rozszerzenie celów programu o prowadzenie prac badawczych w polskich uczelniach i instytucjach.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr Igor M. Kilanowski

Treść Uchwały nr 02/2022 Rady Młodych Naukowców
z dnia 12 kwietnia 2022 roku w sprawie opinii do projektu ustawy o zmianie ustawy –
Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw

Na podstawie § 4 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 w zw. z § 7 pkt 3 Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 września 2021 r. w sprawie powołania zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców (Dz. Urz. MEiN z 2021 r. poz. 113) Rada Młodych Naukowców uchwala, co następuje:

§ 1.

Rada Młodych Naukowców pozytywnie opiniuje przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw – projekt wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod nr UD360.

§ 2.

Rada Młodych Naukowców przedkłada następujące uwagi i poprawki do przedłożonego projektu:

1. Przyjęcie **art. 19 ust. 3** w brzmieniu: „W posiedzeniach rady uczelni uczestniczy z głosem doradczym przedstawiciel każdego związku zawodowego działającego w uczelni oraz przewodniczący samorządu doktorantów”. **Uzasadnienie:** W przyjętych dotychczas rozwiązaniach legislacyjnych brak jest umocowania przedstawicieli doktorantów do udziału w posiedzeniach rady uczelni, podczas gdy na mocy ustawy

w posiedzeniach tych z głosem decydującym uczestniczy przewodniczący samorządu studenckiego. Należy zatem zadbać o udział, z głosem doradczym, obok przedstawicieli związków zawodowych oraz innych członków społeczności akademickiej również grupy młodych naukowców.

2. W nowelizowanym **art. 31 ust. 4** zdanie pierwsze dodać: „Uchwały są podejmowane w obecności co najmniej połowy statutowej liczby tych członków”. **Uzasadnienie:** Należy dookreślić kworum niezbędne do podejmowania decyzji przez profesorów i profesorów uczelni w przedmiocie nadania stopnia doktora i stopnia doktora habilitowanego. Bez wprowadzenia tej zmiany uchwała zostanie podjęta przy udziale kworum na które składać się będą osoby nie podejmujące decyzji w sprawie, na mocy art. 31 ust. 4 w zw. z treścią ust. 2.

3. W konsekwencji przyjęcia brzmienia **art. 128 ust. 2 zdanie drugie** w projektowanym brzmieniu konieczne wprowadzenie zmiany w art. 265. Proponowane jest dodanie **w art. 265 ust. 6a** w brzmieniu: „Osiągnięcia powstałe w okresach, o których mowa w art. 128 ust. 2 zdanie drugie, mogą zostać przedstawione przez pracownika do ewaluacji jakości działalności naukowej”. **Uzasadnienie:** Zmiana w zakresie osiągnięć poddawanych ewaluacji dotyczy umożliwienia przedstawienia osiągnięć, jeśli takie powstały w okresie przebywania na którymkolwiek z urlopów związanych z rodzicielstwem określonych w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, urlopie dla podratowania zdrowia, urlopie bezpłatnym trwającym co najmniej 3 miesiące. Proponowane brzmienie uzupełnia lukę prawną na poziomie ustawowym w zakresie obowiązku prowadzenia działalności naukowej w okresie przerw w świadczeniu pracy i w rezultacie ewentualnych negatywnych konsekwencji dla podmiotu w wynikach ewaluacji jakości działalności naukowej. Pozwala jednocześnie na prowadzenie działalności naukowej w okresach, które w pewnym zakresie wyłączają nauczyciela akademickiego lub pracownika naukowego z tego rodzaju działalności.

4. W **art. 182 ust. 7** dodać zdanie: „W przypadku braku podstawowego miejsca pracy, koszty postępowania ponoszą solidarnie podmioty zatrudniające nauczyciela albo pracownika”. **Uzasadnienie:** Zatrudnienie w podstawowym miejscu pracy wiąże się z pozostawaniem z danym podmiotem w stosunku pracy w wymiarze pełnego etatu (art. 120 ust. 2 ustawy). Istnieje możliwość niewskazania w umowie o pracę żadnego z podmiotów jako podstawowego miejsca pracy. Doprecyzowanie brzmienia art. 182 ust. 7 ustawy pozwoli na zagwarantowanie zainteresowanemu pracownikowi opłacenia kosztów postępowania przez zatrudniającego go podmioty.

5. W **art. 202 ust. 4** pozostawienie dotychczasowego brzmienia zdania ostatniego w brzmieniu: „Promotor i promotor pomocniczy nie mogą być członkami komisji”. **Uzasadnienie:** Biorąc pod uwagę doniosłość oraz konsekwencje prawne oceny śródkresowej należy bezwzględnie wprowadzić zapisy gwarantujące całkowitą bezstronność członków komisji powołanej do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktoranta. Celem oceny śródkresowej, nowej instytucji w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki, jest podniesienie jakości i skuteczności kształcenia doktorantów poprzez ocenę postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej. Wobec powyższego pośrednio oceniani są także promotor i promotor pomocniczy. W ocenie Rady Młodych Naukowców usunięcie zapisów wyłączających udział promotora i promotora w pracach komisji powołanej do przeprowadzenia oceny śródkresowej negatywnie wpłynie na wyniki tej oceny oraz na jej transparentność.

6. Przy wprowadzeniu zmian w treści i strukturze art. 189 oraz proponowanemu dodaniu ust. 2 konieczna jest zmiana brzmienia **art. 238 ust. 1 pkt 2**. Rada Młodych Naukowców proponuje następujące brzmienie art. 238 ust. 1 pkt 2: „rozpatrywanie odwołań od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora, zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania o nadanie stopnia doktora oraz zażaleń na postanowienia o odmowie dopuszczania do obrony”. **Uzasadnienie:** Proponowana zmiana ma charakter porządkujący. Wobec wprowadzenia uprawnienia do złożenia zażalenia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w przypadku niespełniania

przez wnioskodawcę określonych wymagań konieczne jest umocowanie Rady Doskonałości Naukowej do rozpatrzenia tego zażalenia. Choć treść art. 238 nie posiada samoistnego charakteru normatywnego, to należy to zgodnie z zasadami prawidłowej legislacji, wyraźnie uporządkować.

7. W **art. 214** przyjęcie proponowanego przez Radę Młodych Naukowców brzmienia: „Jednostka samorządu terytorialnego może przyznać osobom legitymującym się legitymacją doktoranta lub nauczycielom akademickim legitymującym się legitymacją służbową, o której mowa w art. 122 i spełniającym wymagania określone w art. 360 ust. 2, ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej”. **Uzasadnienie:** Wprowadzenie zachęty ustawowej dla samorządów do wprowadzania ulg dla młodych naukowców, tj. uprawnionych w dotychczasowym brzmieniu doktorantów oraz nauczycieli akademickich nieposiadających stopnia doktora oraz posiadających stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat może być znacznym wsparciem finansowym. Obecnie brak jest ustawowych zachęt dla podmiotów prowadzących komunikację zbiorową do stosowania szerszych, niż przyjęte na poziomie ogólnopolskim, ulg. Wobec niskiej wysokości wynagrodzeń młodych nauczycieli akademickich takie rozwiązanie mogło by wesprzeć finansowo tę grupę pracowników systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

8. W **art. 219 ust. 3** oraz w konsekwencji w **art. 188 ust. 2** dodanie po przecinku na końcu zdania: „lub tajemnicą przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji”. **Uzasadnienie:** W toku prowadzonych prac badawczych dotyczących rozprawy doktorskiej lub osiągnięcia habilitacyjnego coraz częściej pojawia się współpraca z podmiotami spoza sektora szkolnictwa wyższego i nauki, w szczególności ze świata gospodarczego. Konieczne jest zagwarantowanie poufności niektórych wyników badań wynikających ze współpracy z podmiotami z sektora gospodarczego.

9. Dodanie w **art. 329 ust. pkt 7** w brzmieniu: „Rada Młodych Naukowców”.

Uzasadnienie: Proponujemy rozszerzenie określonego w art. 329 ustawy katalogu instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki o Radę Młodych Naukowców. Środowisko młodych naukowców, czyli osób prowadzących działalność naukową, które są doktorantami lub nauczycielami akademickimi – i nie posiadają stopnia doktora albo posiadają stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat, i są zatrudnione w podmiocie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy (definicja określona w art. 360 ust. 2 ustawy) obecnie nie ma swojego przedstawicielstwa w środowisku szkolnictwa wyższego i nauki. Głos młodych naukowców jest jednak ważny i doceniany zarówno w środowisku, jak też wśród zarządzających w szkolnictwie wyższym, w tym przede wszystkim Ministra Edukacji i Nauki, przy urzędzie którego od 2011 r. funkcjonuje zespół opiniodawczo-doradczy Rada Młodych Naukowców. RMN do 2018 r. była zespołem, którego funkcjonowanie było zagwarantowane w ustawie. W ustawach reformujących w 2018 r. polskie szkolnictwo wyższe i naukę nie ujęto jednak ponownie Rady Młodych Naukowców, stawiając jej przyszłą działalność pod znakiem zapytania. Mając na względzie, że minister właściwy do spraw nauki i szkolnictwa wyższego nieprzerwanie od ponad 10 lat korzysta z doradztwa Rady Młodych Naukowców oraz, że grupa środowiskowa młodych naukowców jest jedyną nieuwzględnioną grupą akademicką wśród instytucji przedstawicielskich, zwracam się z prośbą o zmianę w tym zakresie i włączenie RMN do grona instytucji przedstawicielskich. Logiczną konsekwencją dodania RMN do listy instytucji przedstawicielskich będzie wprowadzenie w dziale IX ustawy przepisu określającego zasady wyboru członków RMN. Proponujemy, by były one podobne do dotychczas obowiązujących zasad tj. by skład Rady wybierany był przez ministra. Zasadnym w naszej ocenie jest dodanie do zgłoszenia kandydata do Rady Młodych Naukowców rekomendacji, z co najmniej dwóch polskich ośrodków akademickich.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr Igor M. Kilanowski